AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 141. CLEVELAND, O., TUESDAY MORNING, JUNE 16th, 1931. LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Zvezni prohibicijski agenti v Chicagi so dobili bogato žetev

Chicago, 15. junija. Al Capone, poznani glavar gangežev v Chicagi, ki je bil zadnji teden prijet v Chicagi, se bo moral zagovarjati na sodniji radi najmanj 5,000 kršitev prohibicijske postave. Osem zveznih prohibicijskih agentov je mesece in mesece zasledovalo Caponija in njegove tovarše, predno so imeli na rokah dovolj dokazov, da se je Caponija lahko prijelo. Koncem preteklega tedna so zvezne oblasti prijele še 68 Caponijevih pristašev, kateremu vsakemu grozi zapor najmanj dveh let. Zvezna sodnija ne izda imen prohibicijskih agentov, ki so povzročili, da je bila ogromna družba gangežev aretirana. Vsi so mladi ljudje, povprečno stari 30 let, in imajo vseučiliško vzgojo. Njih letna plača znaša $2,800.00. Tekom svojega delovanja med gangeži so mnogokrat dobili ponudbe od $2,000 do $5,000 podkupnine, ako bi obljubili, da ne bodo preganjali gangežev, toda niti eden izmed zveznih prohibicijskih agentov se ni dal podkupiti. Capone sam je potom svojih zaupnih mož ponudil enkrat milijon dolarjev, ako se ga pusti v miru, toda ponudba je bila zavržena. Zvezni agenti so sedaj na delu, da poiščejo gangeže in raketirje v New Yorku, Detroitu, Clevelandu in San Francisco, kjer imajo svoje glavne stanove.

—o—

Banditi v resnici nimajo nobenega humorja

Chicago, 15. junija. Sidney Smith, slavni ameriški kartonist, ki je znan po svojih kartonih "Andy Gump" je bil danes izropan od dveh roparjev na ulici. Smith se je peljal s svojo ženo z avtomobilom proti domu. Pri neki prometni luči je moral avto počakati, in dva roparja sta z revolverji vstopila v avto. Pobrala sta Smithu in ženi draguljev v vrednosti $51,000.00.

Zanimivo praznovanje

Mr. John Zaletel je pač skoro slehernemu Slovencu v Clevelandu poznan. Saj biva že celo vrsto let v Clevelandu, in rad je vedno deloval pri društvih in naših narodnih prireditvah. V soboto bo družina Mr. John Zaletela imela svoj veliki dan. Ta dan se namreč poroči hčerka Johnova, Miss Edith Zaletel, 6402 Orton Ct. Poročna slavnost se bo vršila zvečer v Grdinovi dvorani. Ženin je Mr. Eddie Salomon, tudi poznan fant v naselbini. Poleg poroke svoje hčerke pa bo Mr. Zaletel praznoval isti dan 50 letnico svojega rojstva, zraven pa še 26 letnico svojega zakonskega stanu. Mr. Zaletel prav prijazno vabi vse svoje prijatelje in znance, da se udeležijo teh slavnosti. V prijateljski družbi se boste gotovo lahko kaj prav zanimivega pomenili, obudili stare spomine in se zopet razšli kot prijatelji. Ženinu in nevesti pa naše iskrene čestitke!

Je skočil v jezero

Charles Lorkowski, 3649 E 49th St., je včeraj skočil v jezero in utonil. Sin mu je hotel preprečiti skok, toda ga je oče s pestjo podrl na tla. Lorkowski je bil jezen, ker se je sin poročil brez njegovega dovoljenja.

* Dva moška sta bila ubita od strele včeraj v Kansas City.

Kongres ameriških izseljencev v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu

Zagreb. — Prvič v zgodovini jugoslovanskih emigrantov se bo vršil izselniški kongres v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu, in sicer v dnevih od 26. junija do 30. junija. Jugoslovanska vlada sama je šla temu kongresu zelo darežljivo na roke, dočim se odbor v Ameriki, ki se je tozadevno sestavil, mnogo potrudil, da spravi čim več upljivnih Jugoslovanov na ta kongres. Na kongresu se bodo razmotrivala važna vprašanja in problemi, ki se tičejo naših izseljencev. Jugoslovanov, to je, Srbov, Hrvatov in Slovencev se nahaja mnogo nad milijon, raztresenih po skoro vseh deželah širnega sveta, in to dejstvo gotovo nudi problem, za katerega vlada gotovo veliko zanimanje. Prvi dan kongresa bo imel predsednik Zveze organizacij izseljencev pozdravni govor, nakar se bo ves materijal predložil posebnim odborom, ki bodo tozadevno razmotrivali. Odbori bodo poslovali v Ljubljani, Zagrebu in Ljubljani. V Ljubljani se bo otvoril kongres izseljencev, nadaljeval se bo v Zagrebu, nakar se bo zaključil v Belgradu. V zvezi z zasedanjem kongresa bodo delegati in drugi navzoči, ki posetijo domovino v tem času si ogledali razne jugoslovanske narodne ustanove, obiskali bodo razna mesta in prišli bodo v stik z odgovornimi faktorji jugoslovanske vlade. Prirejenih bo tudi mnogo zanimivih prijateljskih izletov. V mnogih mestih Jugoslavije so že izbrani posebni odbori, ki bodo šli izseljencem iz severne kot južne Amerike na roke. Parnik Aquitania od Cunard družbe popelje prve potnike v domovino. Samo iz Clevelanda jih odpotuje 35. Priglasili so se pa tudi drugi iz vseh krajev širne Amerike. Na parniku Aquitania potuje Mr. Anton Krvavica, poznani hrvatski rodoljub in lekarnar iz Chicage, s svojo talentirano hčerko Madelino. Drugi izlet se vrši s parnikom Berengaria, ki odplove iz New Yorka 20. junija pod vodstvom I. Kampotiča in tretji izlet pa s parnikom Mauretania, pod vodstvom g. Louis Drnkea. Za nadaljna pojasnila lahko vprašate pri naših potniških pisarnah ali pa direktno v uradu Cunard družbe, ki je za te izlete priredila izvanredne ugodnosti za vse Jugoslovane.

—o—

Komunisti v zbornici

Sinoči je prišlo v zbornico councilmanov kakih 300 komunistov, ki so poslali tri svoje govornike, da zahtevajo od mestne zbornice nemudoma pomoč za brezposelne. Ker je pa zbornica predlog zavrnila na poseben odsek, so komunisti začeli kričati, in nastopila je policija. Za 15 minut je bilo mnogo kričanja in dirindaja, potem so pa komunisti odšli. Zahtevali so milijon dolarjev za hrano brezposelnim.

Avtomobil ukraden

Mr. Frank Suhadolniku, 1196 Norwood Rd., je bil v soboto ukraden na Recher Ave., njegov Willis Knight avtomobil. Do včeraj ga še ni dobil nazaj.

Važna seja

V sredo se vrši seja pripravljalnega odbora društva sv. Jožefa št. 169 K. S. K. Jednote, in sicer pri tajniku Pavel Kogovšku na Holmes Ave.

VLADNA MAŠINERIJA JE VSA IZ REDA

Predsednik Hoover se je podal na govorniško potovanje za stranko

Orange, Virginia, 15. junija. Predsednik Herbert Hoover se je podal na potovanje, tekom katerega bo imel več govorov v prid republikanske stranke. S tem bo nekako uradno odprl svojo kampanjo za zopetno nominacijo za predsednika. V to mesto je Hoover dospel iz svojega taborišča včeraj zvečer. Vozi se v posebnem vlaku ter ga spremlja žena in sin, generalni poštni mojster Brown in žena ter pomožni delavski tajnik Robe Carl White. V pondeljek opoldne je Hoover dospel v Indianapolis, kjer je govoril na banketu Zveze republikanskih urednikov. 5,000 gostov je bilo povabljenih, in pravijo, da je to največji banket te vrste, kar se jih je še kdaj napravilo. Govor Hooverja je bil razposlan po radio. Govor Hooverja je bil zanimiv iz vzroka, ker je Hoover v tem govoru označil splošno pota in načrte, katerim hoče slediti v bodočnosti, za slučaj, da je ponovno nominiran predsedniškim kandidatom.

—o—

Od strele zadet

10 letni John Bross, ki stanuje na zapadni strani mesta, je šel v nedeljo s svojo 7 let staro sestrico v Edgewater park. Ko je začel padati dež, sta se oba otroka zatekla pod neko drevo, v katerega je udarila strela. Fantek je bil na mestu ubit, dočim drevo niti poškodovano ni bilo, sestra Helen je pa oglušila za eno uro. Nevihta preteklo nedeljo je povsod povzročila precej škode.

Ranjka Mrs. Jakin

O smrti Mrs. Jakin, rojene Golob, smo včeraj poročali. Mr. Svetek nam pa sedaj naznanja, da ranjka ni bila članica WOW organizacije, pač pa članica društva Washington, ki pripada Zapadni Slovanski Zvezi.

Prijazna prošnja

Tekom meseca poteče mnogim naročnikom slovenskega dnevnika "Ameriške Domovina" naročnina. Mnogim je potekla tudi že prej. Med tisočerimi naročniki "Ameriške Domovine" jih je precej, ki so zaostali z naročnino, in do teh se obračamo s prijazno prošnjo, da naročnino poravnajo. Nekaterim bo to seveda nemogoče, ker žive v razmerah, ki jim nikakor ne dopuščajo, da bi izdajali denar, toda mnogo vas, cenjenih naročnikov je, ki lahko poravnate, in obračamo se do vas s prav prijateljsko prošnjo, da storite to čimprej. Ni naša navada prositi v javnosti tozadevno, a vendar, pomislite, da moramo mi točno vsak dan izdajati list, katerega dobivate redno dostavljenega v hišo, pomislite, da obratovanje v tiskarni, papir in drugo poslovanje, vse to velja ogromne svote denarja. "Ameriška Domovina" plačuje samo svojim uslužbencem nad $50,000 na leto v plačah, in nekako težko bi bilo, če bi več naročnikov, ki lahko plačajo, zaostali z naročnino. Naročnina je doberšen del dohodkov našega podjetja, in vi veste, da smo mi vedno točno na delu, da dobivate časopis, da mora podjetje točno plačevati za papir in drug material, zlasti pa našim uslužbencem, ki točno vsak teden dobivajo svoje plače. Vsega tega pa se ne more vršiti, ako ne dobimo od strani naših naročnikov lojalnosti in naklonjenosti. Prosimo vas torej vse, ki ste zaostali z naročnino, in če vam razmere količkaj dovoljuje, da plačate našim zastopnikom, ki se oglasijo pri vas, ali pa pošljete po pošti ali pa se osebno zglasite v uradu. Podjetje kot je naše, zahteva ogromno stroškov, in z vašo prijazno pomočjo pričakujemo, da bomo vsi skupaj prestali težke čase, v katerih se nahajamo.

Prosimo torej, prijazno in prijateljsko, da si vzamete te vrstice k srcu in poravnate, ako le morete, kar ste dolžni na naročnini. In vsem skupaj že naprej lepa hvala!

Klic ameriške demokracije, da se stabilizira ameriška industrija

New York, 15. junija. James W. Gerard, bivši ameriški poslanik v Berlinu, eden najbolj odličnih demokratov v Ameriki, je pravkar izdal oklic na ameriške industrije, da naredijo poseben načrt stabilizacije, ali stalnosti v poslovanju. Ta načrt naj bi se izpeljal v desetih letih, nekako podoben načrtu, ki ga je upeljala sovjetska Rusija tekom pet let. Gerard je izjavil, da ima zaslombo in podporo od strani kakih 500 ameriških organizacij v industriji, poleg tega pa podpira njegov načrt največja ameriška delavska organizacija, The American Federation of Labor. Gerard se je izjavil: "Mi moramo v Ameriki sprejeti desetletni načrt industrijske stabilizacije, da uničimo sovjetski petletni načrt, ki se brezobzirno izvaja. Upeljati moramo dobo desetih let idealne demokratske industrializacije 6,000,000 Amerikancev je danes brez dela, in očividno vlada v Washingtonu ne stori ničesar, da bi razmere zboljšala. Nemudoma bi se morala vršiti narodna konferenca vseh večjih industrij, kot tudi zastopnikov organiziranega delavstva, da se vse potrebno ukrene, da ljudje gredo zopet na delo, da dobivajo zopet svoje plače, da se trgovina oživi in po trgovini tudi industrija."

—o—

Delegati

Društvo Slovenec št. 1 S. D. Z. je v nedeljo izvolilo delegatom 7. redne konvencije sledeče sobrate: Frank Zorič, Frank Kačar, Karol Vrtovšnik, Joseph Skuk in Martin Kostanjšek.

Zanimive vesti iz življenja naših rojakov po širnih naselbinah Amerike

V soboto večer, 13. junija, se je v New Yorku vršil v dvorani Mednarodnega zavoda umetniški koncert z igro, in sicer v korist Novinarskega doma v Belgradu. Poleg odličnih srbskih in hrvatskih umetnikov je nastopil kot virtuoz tudi Slovenec g. Milan Trošt. Prireditev je dobro uspela.

Farmarsko samostojno društvo v Fly Creek, N. Y., priredi 4. julija piknik. Proslavili bodo petletnico obstanka.

V Akron, Ohio, je bil pretekli teden pokopan Viktor Mramor, star 24 let. Ranjki je bil iz družine John Mramor v Davis, West Virginia. Ranjki je bil član društva sv. Janeza Krstnika, št. 37 JSKJ.

V So. Chicagi je graduiral te dni Mr. Frank Ziherle ml., sin uglednih slovenskih staršev Mr. in Mrs. Frank Ziherle v So. Chicagi. Svoje pravne študije je dovršil na Notre Dame univerzi. Mr. Ziherle je torej nov slovenski odvetnik v Chicagi.

V Chicagi je umrl Frank Levka. Zapušča soprogo, štiri sinove in tri hčere, katerih dve sta omoženi, dva zeta, Mr. Jarkovec iz So. Chicage in Mr. Opeka ml. iz Waukegana. Kako je bil ranjki priljubljen med ljudmi, je pokazal veličastni zadnji sprevod.

V Johnstownu, Penna., je nedavno tega preminula Vincencija Kobal, stara 51 let. Doma je bila iz Nanosa pri Vipavi.

Rojak Jos. Čeroš, ki je nedavno tega v "Prosveti" svetoval rojakom, da se naselijo v Californiji in kupijo tam farme, sedaj ta nasvet preklicuje in sicer radi finančnih neprilik. Pravi, da ko se bodo razmere spremenile, bo zopet poročal. Tozadevno priporočilo rojaka Čeroša smo iz omenjenega vira tudi mi priobčili svoječasno in objavljamo čitateljem tudi njegovo svarilo.

V Johnstownu, Penna., je preminul rojak John Primožič, doma iz Dolenjih Novakov pri Cerknem. Podlegel je pljučnici v starosti 65 let.

V Buenos Aires, Argentina, so umrli sledeči naši rojaki: Anton Makuc, doma iz Kromberga pri Gorici, Jožefa Šuligoj, doma iz Solkana pri Gorici, ki je prišla v Argentino pred dvema letoma.

V Sheboygan, Wisconsin, je umrl rojak Alojz Sklander, ki zapušča ženo in štiri male otroke. Ravno tam je umrl tudi rojak Simon Meter, star 29 let. Pokojnemu je umrl oče pred tremi leti, za njim pa žalujejo mati, dva brata in dve sestri.

—o—

Nenadna smrt

V pondeljek zjutraj je šel Balto Paljevich na delo. Ko je čakal voza ulične železnice, se je naenkrat mrtev zgrudil na tla. Paljevich je bil rodom Hrvat in je stanoval na 14610 Thames Ave. Bil je član društva Hrvatska Sloboda št. 235 H. B. Z. in društva sv. Petra št. 30 HKZ. Tu zapušča soprogo in dve hčeri, v stari domovini pa dva brata. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj pod vodstvom A. F. Svetek, v cerkev sv. Pavla. Iskreno sožalje vsem prizadetim.

Ingalls umrl

George Ingalls, podpredsednik N. Y. C. železnice, je umrl v New Yorku v starosti 59 let.

Odlična Slovenka v Clevelandu bo vodila veliko K. S. K. Jednoto

Te dni odpotujejo v staro domovino z izletom, ki ga priredi najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki, Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota, glavni predsednik Mr. Frank Opeka, prvi glavni podpredsednik Mr. John Germ, glavni tajnik Mr. Joseph Zalar in mnogo drugih članov in društvenih uradnikov Jednote. Za časa odsotnosti glavnega predsednika Mr. Opeke in glavnega podpredsednika Mr. John Germa, bo vodila to najstarejšo slovensko podporno organizacijo druga glavna podpredsednica, Mrs. Mary Hochevar iz Clevelanda. Mrs. Mary Hochevar je znana društvena delavka, ki vzorno posluje kot tajnica pri največjem ženskem podpornem društvu Jednote, pri društvu Marije Magdalene. Mrs. Hochevar je tudi znana kot agilna tajnica "Pasijona," ki je bil letos že trikrat uspešno in lepo uprizorjen v Clevelandu. Mrs. Hochevar gredo naše iskrene čestitke in ji želimo, da bi Jednota tudi pod njenim začasnim vodstvom prav lepo napredovala. Kot se nam nadalje poroča, so se zaključili te dni v Jolietu, Illinois, petmesečni računi Jednote. Vse je bilo v najlepšem redu. Iz Clevelanda se je udeležil sestanka glavnih uradnikov Jednot Mr. Ivan Zupan, urednik, v nedeljo sta pa tja dospela tudi Rev. B. J. Ponikvar in odvetnik Mr. Leo Kushlan. Rev. Plevnik je oba prav prijazno sprejel. Vrnila sta se v Cleveland v pondeljek. Posebni vlak, ki bo peljal izletnike KSKJ v New York, kjer se ukrcajo na parnik Berengaria od Cunard družbe, pripelje v Clevelandu v petek, 19. junija, ob 8:30 zvečer na Terminal postajo.

—o—

Izredna seja S. D. D.

Ob 8. uri sinoči je bila otvorjena izredna seja Slov. Del. Doma. Predložen je bil dnevni red, ki je bil sprejet. Stavljen je bil predlog, da se smatra ta izredna seja delničarjev kompetentnim sklepati o načinu, za kar je bila seja sklicana. Zadeva dnevnega reda je, da se prostor poleg S. Del. Doma da v najem za gasolinsko postajo, in sicer Mr. Jos. Kmetu, poznanemu rojaku iz Collinwooda. Predlog je bil sprejet, in kmalu bo tam lična gasolinska postaja. Seja je bila mirna in se je končala po kratki in živahni debati.

Ženske streljajo

V okrajnih zaporih se nahaja Miss Mary White zaeno s svojo prijateljico Miss Irene Darling. Obe mladi punčari sta se nahajali z nekim Štefanom Bezek, 2568 W. 18th Pl., v neki gostilni, kjer so se stepli. Bezek je udaril eno punco po butici, dočim je Mary White potegnila revolver in začela streljati. Vsa družba je bila temeljito natrkana.

Tiskar bo

V četrtek je graduiral v Collinwood višji šoli tudi Edward Milner, sin Mr. in Mrs. Milner, 15801 Grovewood Ave. Nadebudni Edward pravi, da se bo sedaj posvetil tiskarskemu poklicu.

Nagla smrt

Nagloma je preminul v pondeljek zvečer Mihael Mirt, 21100 Arbor Ave. Podrobneje poročamo jutri.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto ....$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00
Za Evropo celo leto $7.00, pol leta $3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 141. Tue., June 16th, 1931.

Ameriška mladina

Današnja mladina v Ameriki je vse drugačna kot pa je bila mladina pred 25. leti. Fantiči in dekliči ki so zrastli v fante in dekleta zadnjih 15 let, imajo popolnoma druge manire in pota, kot ste jih imeli vi pred 25. leti, ko ste iz fantovskih ali dekliških let prihajali v možko ali žensko dobo.

Silno mnogo pritožb se čuje radi današnje mladine. In te pritožbe so upravičene ali pa ne. Kdor pozna položaj, ta bo takoj povedal, da je največji del naše mladine ravno tako dober in moralen kot je bil največji del mladine pred 25. leti. Le spomnite se leta nazaj, ko ste bili vi sami še fantje in dekleta, kako so rohneli nad vas, kako ste pokvarjeni in zanemarjeni! In ravno tako je tudi z našo mladino v današnjih časih. Kričimo in rotimo nad njo, vendar se nam zdi, da mnogokrat preveč!

So pa gotovi slučaji, ki so, to moramo priznati, osemljeni, ko se pojavlja med mladino današnje dobe nekaj, česar prej nismo nikdar imeli med seboj. Iz policijskih zapisnikov se uradno potrjuje, da je dandanes mnogo več nemoralnežev, ubijalcev in roparjev med 15 let starimi fantiči kot je bilo to pred dobrimi leti nazaj. Z enakimi problemi se bavijo te dni ameriške sodnije v mnogih mestih.

Kaj boste vi naredili s petnajst let starim roparjem ali ubijalcem? Zagrešili so zločin proti človeški družbi, ki je enako oskuten in drzen kot če bi ga povzročil odrasel moški. Nevarni so ti izprijeni mladi lopovi ravno tako kot odrasli zločinci, vendar postava ne more z njimi postopati na enak način kot postopa z odraslimi zločinci.

V Chicagi je nedavno tega neki petnajst let star poba ustrelil hladnokrvno policista, ki mu je povedal, naj se pobere iz kopališče, kjer ni bilo dovoljeno kopati se. Fant se je izjavil, da je streljal, ker je mislil, da ga bo policist sicer ubil.

Fantu je ime Warner Cory, hodil je v šolo, je večkrat pobegnil iz šole, starši njegovi so precej dobri, mogoče predobri. Postava države Illinois dovoljuje, da pride fant, namesto pred mladinsko sodnijo, pred običajnega sodnika, kjer ga bodo tožili umora prve vrste. Fant bo najbrž obsojen, da visi na vislicah! Petnajst let star!

In mi tudi v Clevelandu imamo enak slučaj. Policija je zadnji teden prijela 15 letnega Leon Wasilewskega, ki je mirno priznal pri zaslišanju na policiji, da je tekom enega leta povzročil najmanj 150 roparskih napadov, in da je ustrelil 18 letno dekle, kar tako . . .

Ali je mogoče mladiča kot je Leon Wasilewski spraviti še na pravo pot? Njemu je rop toliko kot vam pljuniti. Radi umora dekleta se prav nič ne kesa. Pravi, da se mu je slučajno sprožila puška, katero je imel v rokah, in kroglja je zadela dekleta. On ne more pomagati. Zakaj je bilo dekle ravno na onem mestu, kamor je kroglja priletela?

15 letni fantič iz Chicage, ki je umoril policista je zrel za vislice, pravijo nekateri, dočim drugi ugovarjajo. Kaj bi vi naredili s takim fantom? Dom je imel precej dober, starše prijazne, pa vendar je šel in iz same nagajivosti in mladeniške brezmiselnosti streljal na stražnika postave. Kaj bi vi naredili s takim fantom? Ali bi mu dali še eno priliko, ali bi ga skušali poboljšati, ali bi ga spravili s sveta? To je težaven slučaj.

In clevelandski Leon Vasilewski, ki je pri petnajstih letih povzročil 150 ropov in ustrelil dekle. Kaj bi vi naredili z njim, ako bi bil vaš sin, ako bi bil sin vašega prijatelja, soseda, ali pa vam popolnoma nepoznan. Današnja moderna znanost, kot je že napredovala zadnja leta, sama nima dovolj sredstev, potov in načinov, da bi si pomagala iz enake zagate. Treba bo še temeljito proučiti položaj, treba je več vere, več značaja in popolnejše šolske izobrazbe, da se preprečijo enaki slučaji. In omenjena dva slučaja nista osamljena. Na stotine jih imamo samo v Ameriki, na tisoče po vsem svetu.

D O P I S I

Kenmore, O.—Kakor je vsem Slovencem v tukajšnji okolici znano, se je tukaj ustanovil Klub Slovenskega Doma. Ta klub ima nalogo zbirati sklad, s katerim bi se enkrat zgradil narodni dom, da bi odgovarjal za Akron-Kenmore in Barberton. Za to bo pa treba veliko denarja in v ta namen se bo vršil klubov piknik v nedeljo 28. junija na Sprnigfield Rd na farmi rojaka Joe Lovkota.

Vemo, da so zelo slabe delavske razmere in da vlada še vedno velika brezposelnost, kar je velika ovira pri takih prireditvah. Pa vseeno vabimo vse Slovence in Hrvate iz tukajšnje okolice, da se po možnosti udeleže tega piknika.

Klub ima svoje seje vsako četrto nedeljo v mesecu. Ker bo pa na četrto nedeljo piknik, se je pri zadnji seji sklenilo, da se seja prestavi na soboto večer, 27. junija ob 7:30.

Veliko je Slovencev, ki se štejejo, da so zavedni Slovenci, da so za napredek naroda itd, pa največkrat ostane to samo pri besedah. Pokažimo se dejansko na 28. junija in pridimo vsi na piknik in tako pomagamo dobri stvari. Prav vljudno vas vabi vse skupaj.

Odbor.

Cleveland (Collinwood), O.—To naše spomladansko vreme se je pač obrnilo na bolje in tako so se začela naša društva pravljati na svoje izlete (piknike) ven v našo lepo spomladansko naravo. Narava je, katera nam daje veliko veselja in zabave in dobrega užitka.

Tako je tudi naše društvo "Mir" št. 142 SNPJ sklenilo, da priredi skupni izlet z društvom "Loyalites" št. 590 SNPJ na Pintarjevi farmi in sicer v nedeljo 21. junija. Ne pozabite prostor: 260. St. in Eleanor Rd. Tisti, ki imajo svoje avtomobile, se peljejo lahko kar po bulevardu, ali pa po St. Clairju. Za tiste pa, ki nimajo svojih avtomobilov, bo čakal poseben truk vsako uro pred Slovenskim domom na Holmes Ave.

Bratje in sestre! Sedaj imamo lepo priliko videti se enkrat v letu in se veselo zabavati vsi skupaj v lepi spomladanski naravi. Pripravljalni odbor bo preskrbel, da bo vse v najlepšem redu: veliko dobrega priprizka in okusnega kraškega terana. Imeli boste priliko videti župana iz spodnjega Krasa v paradi. Namenjeno je tudi lepo darilo za najdebelejšega in za najbolj suhega moškega.

Torej na veselo svidenje v nedeljo 21. junija na Pintarjevi farmi. Z bratskim pozdravom,

Louis Mrmolja, tajnik.

Girard, O.—Delavske razmere ne bom opisoval, hočem le poročati nekaj novic, torej bom pričel kar z ženitvami. Pred tednom sta se poročila John Šaver in Mary Slak. Ženin je rodom Belokranjec, nevesta pa prava Slovenka.

27. junija se bo pa poročil Josip Cekuta, sin dobro poznanega trgovca. On je bil rojen v Ameriki, nevesta je pa rodom Francozinja, iz rodbine Sardonelove. Svatba se bo vršila v Slovenskem narodnem domu v Girard, O.

Sporočam, da se ne bo vršil piknik Slovenskega narodnega doma na 27. junija, ampak na 20. junija, to je na soboto večer, na starem prostoru v Bistrici, pri tisti okusni vodici. Le pridite vsi, ker ta piknik bo ponočna zabava. Boste vsi dobro postreženi in preskrbljenega bo za vse dovolj. Torej vljudno vabimo vse delničarje Slovenskega doma, da se na večer 20. junija vsi iz Girarda in okolice skupaj snidemo in prav po domače pozabavamo.

V zadnjem dopisu iz Girarda sem videl, da je bilo poročano od koncerta v Girardu, ker pa dopisnik ni poročal, da so se tudi rojaki iz Clevelanda udeležili koncerta, ki se je vršil 30. maja, hočem jaz poročati, da so se udeležili koncerta sledeči Clevelandčani: Frank Istenič s soprogo in dvema hčerkama iz West Side, za kar se jim prav lepo zahvalimo. Drugi rojaki so pa: August Kolander in Anton Krašovec in njegova soproga.

Bil sem zelo razveseljen, ko mi Mr. Kolander pove, da sta navzoča tudi Mr. Anton Krašovec in njegova soproga, ker sta prišla ravnokar iz domovine in sta doma iz istega kraja kot jaz. Veliko smo se pomenili od doma in obiskal sem jih še drugi dan, za kar se jima prav lepo zahvalim za vse.

Kar se pa tiče koncerta, moram priznati, da smo bili vsi jako zadovoljni. Vsak je rekel, da tako niso še nikdar peli, kot letos. Tudi z muzikantom smo bili zadovoljni; igrali so tako, da je moral vsak plesat. In mislim, da bo ta koncert in godba še dolgo vsem v spominu. Pozdrav!

John Jesenko.

Euclid, O.—Pozivljem vse one: ženske, moške, fante in dekleta, ki so nam pomagali pri naši prireditvi 30. in 31. maja, da pridete v sredo 17. junija v Slovenski društveni dom na Recher Ave., ker vam bo odbor tega doma priredil prosto zabavo, ples in prigrizek. Odbor se vam bo tudi zahvalil za vaše delo, ki ste ga storili v korist vseh društev in društvenega doma. Direktorij je postavljen od vas, da skrbi za dom, kakor za svojo lastnino. Vsemu narodu ni še nihče ustregel, pa tudi mi ne moremo za vse prav napraviti. Za enkrat se mora potrpeti, bo pa drugič boljše. Mi se zavedamo, da roka roko umije, obe pa obraz. Samo prijeti moramo vsi skupaj in vsi skupaj prijeti za delo, pa bo šla stvar naprej. Če pa pride kak nesporazum vmes, se pa pozabi do druge prireditve. Čimbolj nas kdo žali, tembolj se moramo postaviti za korist društvenega doma.

Velike so še naše naloge in dobro se moramo držati, da bomo izvršili vse, kar nam je naloženo. Gledali bomo, da napravimo vse najbolje v korist našega doma in za članstvo. Opominjam tudi naše člane, da kadar imamo mesečne seje, da nas pustijo v miru, da ne pridejo delat prepira med nami. Ako mislite, da direktorij ne dela prav, povejte to na vaši društveni seji, pa bo dobro in vse se bo napravilo, kar društva želijo od nas. Mi delamo za v korist vseh in ne poznamo nobene osebnosti in za posamezne člane. Društva so naš gospodar, ne pa posamezni člani. Že sedaj težko dobite dobre direktorje, pa kdo je temu kriv? Samo par članov pri vseh petih društvih, ki ročejo gospodariti nad vsemi 690 člani.

Ne bi vsega tega pisal, pa jaz imam navado, da vse kar naravnost povem, kakor mislim in nisem navajen nositi krinke na obrazu. Naj bo med nami sloga, bratstvo in prijaznost eden z drugim. Pustite vašo pokvarjeno politiko, pa bo mir. Bodimo si bratje, držimo skupaj. Odkrito in veselo si poglejmo v oči, eden drugega zadovoljimo. Bodimo si prijatelji, ker vsak je vreden svojega imena in vsi smo prišli v to deželo iz enakega vzroka: za boljšim kruhom.

Torej v sredo 17. junija zvečer ob osmih se bomo vsi skupaj bratsko pozdravili v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

Valentin Turk, tajnik,
21232 Naumann Ave.

Sheboygan, Wis.—Jako rada čitam uredniške članke v tem listu. Dopade se mi oni od osmega junija, dasi ne delim upanja s g. urednikom, da bo ameriški narod kmalu segel po skrajnih sredstvih, da se otrese more, ki ga že dve leti tlači Za vzgled mi je prohibicija.

Nad deset let se že igra komedija v Ameriki, kot je svet še ni videl, in vendar ne izgleda kot da je bo kmalu konec. Človek bi mislil da je vse prišlo že do skrajnosti, pa še vseeno trpimo "Noble Experiment" in še dolgo se ga ne bomo odkrižali. Skrajni čas bi že bil, da se izbriše madež ki je vzrok, da je ameriški narod v posmeh celemu svetu. Kakor pa voljno trpimo in se troštamo da bo že enkrat tudi prohibicije konec, tako se tolažimo da bo konec tudi sedajne depresije češ, saj ne moremo pomagati. Kadar se nam pa nudi prilika za pomoč, se je ne zavedamo. Ko pride čas, v katerem ima pravico do besede vsak državljan, se damo prevarati pretkanim politikarjem, ki nas zapeljejo s praznimi obljubami o polni "pelci," o zlatih dobrih časih, če bomo volili za tega in tega. Obeča se nam najboljše, ne izpolni se ničesar kakor nas uči preteklost. Da se bo burka, ki se vsako volitev ponavlja, uganjala tudi drugo leto za časa predsedniških volitev, je gotovo. Če ne bodo mogli navesti nobenega drugega argumenta v prilog svoje stranke, bo gotovo držal ta, da bi nam lahko bilo še slabše kot je. Tako nekako so povedali mučilci onemu, ki so ga na ražnju pekli. Kričal je, pa so ga tolažili: "Boga zahvali da te samo pečemo, veliko hujše bi bilo, če bi te v ogenj vrgli."

Statistika izkazuje da je letos še enkrat toliko ljudi brez dela, kot zadnje leto; kako bo v prihodnje, ne vem. Vem pa, da nas bodo politikarji hoteli prepričati, da se nam boljše godi kot lani, ter da je prosperiteta že na vidiku, oziroma kar za oglom že čaka da jo pokličemo. Vsedli se bomo na limanice kot vedno, samo če bodo dovolj namazane.

Da bo prihodnja predsedniška volivna kampanja vroča, se razume. Republikanci so skoraj primorani, da ponovno nominirajo predsednika Hooverja, če nočejo direktno priznati, da se je njih najboljši in toliko opevani predsedniški kandidat pred dvemi leti, kot predsednik izkazal tako nezmožnega, da ga niti lastna stranka ne mara več za kandidata. Iz tega razloga bodo napeli vse moči, da ga vsaj poskusijo spraviti še en termin v Belo hišo. Nasprotno bodo pa demokratje imeli veliko moč v dokazih, kam je republikanska administracija deželo pripeljala. Če demokratje poleg tega postavijo dobrega kandidata, potem bi bilo skoraj pričakovati da bo zmagal, če imajo volivci še kaj razsodnosti. Ker je upati da Al Smith ne bo več kandidat, se toraj ne bo bati verske propagande, ter papeževe oblasti nad Ameriko in drugih takih strašil, s katerimi so "smart" Amerikance prevarili zadnjo volitev.

Eno je gotovo, da se bo mogoče že letošnjo jesen, ali vsaj drugo spomlad umetno dvignilo produkcijo in to samo zato, da bi pri predsedniških volitvah ne propadla stara garda.

Marie Prisland.

o

Dobitki ali nagrade v tekmi pod vodstvom Združenih društev

Za prve večje dobitke bo preskrbljeno s posredovanjem odbora združenih društev, kar bo poročano natančno še pozneje kdo je do istih pripomogel, daroval ali na ceni popustil.

Za ostale dobitke pa se že zna, kdo da jih je podaril ali namenil za pridne in srečne tekmovalce, kakor tudi za kupovalce.

Vseh dobitkov je 30, in sicer: 15 za pridnih tekmovalcev, in zopet za 15 srečnih kupovalcev.

Po sklepu zadnje odborove seje, se bodo dobitki uredili na sledeči način:

Dobitki največje vrednosti se bodo izročali upravičenim po sledečemu redu:

Prvi gre onemu, ki bo največ prodal srečk. To bo prosta vožnja v staro domovino iz New Yorka v Ljubljano in nazaj do New Yorka.

Ravno taka nagrada pripade oni osebi, ki bo prva zadela dvignjeno številko.

Za njim bo zopet pripadal tretji dobitek onemu, kateri bo za prvim prodal največ srečk, isti bo dobil takorekoč tretjo nagrado. Četrta nagrada ali dobitek gre zopet onemu, katerega številka bo druga dvignjena. Nadalje se bo tako vršilo do konca.

Vseh 30 dobitkov bo razdeljenih na 15 in 15. In da ne bo nobene zamere, se bo dobitke razdelilo eden za drugim po vrednosti ali veljavi. Oni dobitek, ki je vreden največ, bo dan onemu, ki je največ prodal ali pa ki je prvi zadel srečko, oziroma katerega ime se je najprvo dvignilo na srečki.

Številke se bodo dvigale na sledeči način:

Najprej se dvigne 45 imen ali srečk, to je za vsaki dobitek 3 srečke izmed vseh, ki bodo v vreči pripravljene. Zatem se onih 45 srečk dene ponovno v vrečo in se dviga po vrsti 15 številk to je za one ki bodo zadeli srečke.

Za one pa, ki bodo prodali največ srečk, se številke ne bojo dvigale ker bo odbor določil dobitke v razlogu v tem, kar so ali bodo prodali od prvega do zadnjega tekmovalca.

Toraj 15 dobitkov za prodajalce in 15 dobitkov za kupovalce. Ti dobitki pa so za obojestransko določeni za vrstjo po vrednosti, prvi prvemu in drugi drugemu bodisi tekmovalcu ali pa kupovalcu, ki bo srečno zadel.

Tako misli odbor združenih društev da je pravično in edino najbolj primerno da se uzadovolji tekmi.

Poleg obeh vožnih listkov za v staro domovino bo še darovana Columbia Radio v vrednosti $150.00. In k temu prilično še zapestna ura za moškega ali žensko kakor bo nanesla sreča.

Zatem pa pridejo dobitki katere so naklonili naši požrtvovalni trgovci kakor sledi zaporedoma.

Naj bo omenjeno, da pomenijo te svote dobitek v blagu, to je, da si vsaki, kateri bo imel naročilo od odbora združenih društev zamore izbrati ali vzeti v trgovini dotičnega kar hoče za svoto, ki je tu omenjena.

Prvi štirje so se zglasili za v svoti po $25.00, Mr. Frank Černe zlatar. Mr. Joseph Grdina trgovina knjig in drugih cerkvenih in domovinskih oprav. Mr. John Gornik blago in obleke, A. Grdina in Sons trgovina pohištva. Nadalje so obljubile še sledeče trgovine: Beno Leustig v blagu za $15.00 in tako Grdina Shoppe za $15.00. Nadalje so obljubili darila v blagu vrednosti po svoti $10.00: Joseph Štampfel, Anton Anžlovar, John Grdina Hardware, Frank Oglar Hardware na Superior, Joseph Kremžar Furniture, John Bukovnik fotograf.

Nadalje po svoti $5.00 sledeči v blagu: John Smrekar, trgovina orodja in igrač, Frank Belaj, obleke, Frank Butala, obuvala, Frank Suhadolnik, obuvala, Rogelj in Laušin, obleke, Anton Ogrinc, mesar, Anton Malenšek, mesar, Jos. Modic, grocer, Jos. Novak candy in Matt Križman mesar.

Za svoto $2.50: Frank Ažman, mesar, Louis Sterle, mesar, J. Kromar, mesar, L. Cimperman, grocer. Skupaj 30 darov od največjega do najnižjih, ki so vsi darovani in namenjeni iz najboljše volje za v pomoč cerkvenemu podjetju in v priznanje združenim društvom, ki se zavzemajo za dobro stvar.

Naj bo tu še pojasnjeno, da so te darove obljubili vsi trgovci, pri katerih sem se oglasil; nikdo se ni izgovarjal ali odrekel.

Pri več trgovcih se niti nisem oglasil, ker se več darov ni potrebovalo. Vem, da če bi se oglasil, bi jih bil tudi dobil, toda že pridejo na vrsto ob drugi priliki.

Naj pripomnim, da so trgovci požrtvovalni, toda opazke sem pa slišal na mnogih krajih namreč, da so nekateri zelo užaljeni, ker ljudje premalo cenijo požrtvovalnost trgovcev, kakor tudi to, da se premalo ozirajo na domače trgovce od strani katere trgovci podpirajo. Mnogi ne upoštevajo domače trgovce, in premalo se stori s priporočili pri vodstvu cerkvenega in šolskega podjetja za dobro domačih trgovin. To trgovce najbolj boli, dasiravno leži največje breme na njih ramah glede vednega dajanja in dajanja.

Tako je sedaj urejeno vse potrebno za kontestno kampanjo. Bogata darila, ki dosegajo do svote nad $700.00 so namenjena onim, ki prodajajo in onim kateri kupujejo. Poleg tega pa bo največji dobiček doneslo cerkvi v korist, za kar je bila kampanja otvorjena in odrejena.

To zgoraj naj vam bo pred očmi, da se zavzamete še teh par mesecev, da izvedete širom Clevelanda kar mogoče največ srečk med ljudi. Ni potreba še ponovno naštevati, da je cerkev pravi narodni dom, ki nas bo vezal skupaj in ohranil narodne in verske na pravem potu proti cilju, za katerega moramo vsi strmeti.

(Dalje na 3. strani).

Če verjamete al' pa ne.

Stari Švelc je bil nepoboljšljiv kurji tat. Bil je radi tega večkrat tiran pred sodnika in tudi večkrat zašit za par tednov, pa vse to ga ni poboljšalo. Tako zopet stoji pred sodnikom, obdolžen, da je zavil vrat najlepšim kuram posestnika Šerkota. Proti Švelcu je nastopilo več prič in krivda obtoženca je bila jasna kot beli dan. Predno izreče sodnik obsodbo, se obrne k obtožencu:

"Kje so pa vaše priče, Švelc? Kaj nimate nobenih prič, ki bi vas izrezale?"

"Prič? Kaj pa mislite, gospod sodnik! Jaz nikdar ne jemljem prič seboj, kadar grem kokoši krast."

△

"Zakaj ste pa ukradli prešiča?" sprašuje sodnik obtoženca.

"Gospod sodnik, nisem mogel drugače — moja družina je stradala."

"Ljudje pa pravijo, da redite kar pet psov."

"Seveda jih, toda vi vendar ne zahtevate, da bi moja družina pse jedla."

△

Mala zamorska deklica se ponudi v službo za pomivanje posode. Gospa, kjer se je ponudila v službo, jo vpraša:

"Kje pa imaš mater?"

"Mati živi v mali hišici zunaj mesta, oče je šel pa čez poletje delat na farme. Pa mi je mati rekla, če bom pridna in bom ubogala, mi bo dobila očma za toliko časa, da se oče zopet povrne."

△

Zamorec je bil pripeljan pred sodnika, obtožen, da je ukradel nekemu farmerju pet kokoši. Zamorec se je izjavil pred sodnikom, da je popolnoma nedolžen.

"Kako moreš reči, da si nedolžen," se razhudi sodnik, "ko te je vendar farmer zalotil, ko si nesel zadavljene kokoši iz njegovega kokošnjaka."

"Je že res, da me je dobil, toda vzel sem kokoši z dovoljenjem."

"Vendar ne boš sedaj še trdil, da ti je farmer dovolil ukrasti kokoši!"

"Se reče, naravnost dovolil mi ni, ampak ravno toliko, kot dovolil. Prišel sem k temu farmerju in ga prosil, če mi more kaj dati. On pa je rekel, da ne da nobenemu beraču ničesar, ampak da pa rad pomaga vsakemu, ki si sam pomaga. Po teh besedah je odšel v hišo, jaz sem se pa obrnil in sem videl v njegovem kokošnjaku najlepše kokoške. Spomnil sem se farmerjevih besed: da on vsakemu pomaga, kdor si sam pomaga, pa sem si kar sam pomagal do kurje pečenke, misleč, kako bom s tem farmerju ustregel."

△

Župnik gre mimo neke hiše, iz katere se razlega vpitje in razbijanje piskrov po kuhinji. Župnik stopi v hišo in hoče s pomirjevalnimi besedami pomiriti moža in ženo, ki sta bila na najlepšem potu, da si vržeta eden drugemu v obraz najlepše primike in da razbijeta vso kuhinjsko posodo. Ko ju začne župnik miriti, stopi k njemu hišni gospodar in reče:

"Pst! Malo bolj potiho, gospod župnik! Saj midva se ne prepirava s ženo zares, ampak v sprejemni sobi je snubač naše Mice, katerega pa mi ne maramo. In zato se pa sedaj s staro dajeva in razbijava piskre, da bi snubač mislil, da ima tudi naša Mica tako navado."

△

"Zakaj si pa zavozil avtomobil v brzojavni drog?"

"Well, nekaj sem moral storiti, da sem se streznil."

Pravni nasveti

Piše Frank V. Opaskar

Po starem angleškem sistemu prava je bil v vsakem okraju "squire" ali mirovni sodnik, kakor ga mi nazivamo. Kadar je nastal kak nesporazum, je zadevo poravnal na podlagi angleškega prava. Mirovni sodniki so bili dolgo časa edini lokalni sodniki in so še danes v podeželskih okrajih, medtem ko so mesta ustanovila mestne sodnije.

Mestna sodnija v Clevelandu obstoji iz dveh oddelkov: civilna in kriminalna sodnija. Civilni oddelek se nahaja v City Hall na Lakeside Ave. kriminalni ali policijski oddelek pa se nahaja na Payne Ave. na centralni policijski postaji.

Vse zadeve kriminalnega značaja, ki se pripete v Clevelandu in za katere postave države Ohio ne predpisujejo velike porote, pridejo pred sodnika na policijskem sodišču. Vsi drugi slučaji se pa obravnavajo na kriminalnem sodišču Common Pleas sodnije Cuyahoga okraja. S policijsko sodnijo pridejo ljudje v dotiko radi kršenja prometnih postav in predpisov, kakor tudi radi kršenja prohibicijskih postav in postav glede lastnine.

Civilni oddelek mestne sodnije lahko sodi v vseh slučajih, kjer ne gre za več kot $2,500 in če osebe, ki so tožene, stanujejo v mejah mesta Clevelanda.

Na mestni sodniji se vse zadeve obravnavajo pred sodnikom, ne glede na to, če se je tožba pričela na kriminalni ali na civilni sodniji. Če se zahteva poroto in če jo postava dovoli, se skliče porota, toda v tem slučaju je samo šest porotnikov, ne pa dvanajst, kot navadno.

Na municipalni sodniji je tudi takozvani "spravni" oddelek. Tukaj se obravnavajo vsi taki slučaji, kjer tožba ne presega $50.00 in kjer tožitelj nima svojega odvetnika. Ta oddelek je bil ustanovljen radi tega, da se pomaga ljudem, ki imajo male tožbe in kjer ne potrebujejo pomoči odvetnika. Vsi potrebni papirji za te tožbe se napravijo pri klerkih te sodnije, v 3. nadstropju City Halle.

Razlika med mestno sodnijo in med sodnijo mirovnega sodnika je ta, da je dobival mirovni sodnik del globe za svojo plačo, medtem ko dobivajo mestni sodniki stalno plačo.

Razun v Clevelandu, Toledo, Cincinnati in par drugih mestih, so mirovni sodniki (Justices of the Peace) še vedno lokalni sodniki, toda ne dobivajo več svojih plač od glob, ampak so plačani od okrajev, katerim služijo.

—o—

DOBITKI IN NAGRADE V TEKMI POD VODSTVOM ZDRUŽENIH DRUŠTEV

(Nadaljevanje iz 2. strani)

To je pred odhodom moj zadnji poziv in sporočilo, ki se naslanja na sklep zadnje seje odbora združenih društev kontestne kampanje. Želeč najlepšega uspeha je s tem moje delo kot poročevalca za tri mesece končano. Odsedaj se bom pa oglasil s potovanja in sporočal kako se nam bo v domovini godilo. V čast mi bo tudi doma sporočati o krasni cerkveni stavbi, vi pa svojcem pošiljajte cerkvene razglednice, da vidijo sliko nove cerkve in da se prepričajo da se tudi v Ameriki gibljemo.

Ostajam vedno naklonjen:
Anton Grdina,
poročevalec.

—o—

Žena ranjkega Wilsona gre na Poljsko

Washington, 13. junija. Mrs. Woodrow Wilson, vdova po ranjkemu predsedniku Wilsonu, je sprejela povabilo, da potuje na Poljsko, kjer bo 4. julija v Varšavi navzoča, ko odkrijejo Poljaki spomenik njenemu ranjkemu soprogu.

Od Soče do Jadrana

—Nadškof dr. Fr. Sedej je sicer srečno prestal smrtnonevarno bolezen, vendar je še slaboten ter se mora varovati. V nedeljo 10. maja se ni mogel udeležiti jubilejne slavnosti v Ogleju. Namesto njega je imel pontifikal in slavnostni govor tržaški škof dr. Alojzij Fogar. Zdi se, da bo nadškof letos tudi primoran opustiti birmovanje, dokler se mu zdravje ne izboljša. — V Trstu so se letos odpustile slovenske procesije križevega tedna, kjer so bile še v navadi. Kjer se pojo slovenske litanije, so se povsod odpele v cerkvah brez procesije izven cerkve. — V Hrušici pri Podgradu na glavni cesti iz Trsta na Reko je avto povozil na smrt Štefana Ceka, hišnega posestnika in gostilničarja. Bil je ugleden mož in oče deveterih otrok. — Nove zvonove so dobili v Repentabru. — Tržaška porota je izrekla oprostilno razsodbo glede Ernesta Krušca iz Batuj na Vipavskem, ki je bil obdolžen, da je v neki goriški gostilni dejal: "Italijanska vojska je vojska lačnih." Krušca sta tožila dva Italijana. Sodišče ga je zdaj oprostilo toda po nedolžnem je presedel že eno leto ječe.

—Fašistični parlament v Rimu je zelo kratko razpravljal o načrtu zakona, s katerim se delovanje izrednega sodišča za zaščito države podaljša za dobo petih let. Poslanec Capina je v svojem govoru samo ponovil Mussolinijeve besede o novem zakonu. Pravosodni minister Rocco je naglasil, da niti ne smatra za potrebno, da bi govoril le eno samo besedo o tej stvari, ker vsa Italija dobro ve, kakšne važnosti je izredno sodišče za fašizem, in bi bila vsaka razprava o tem nepotrebna. Fašistični parlament je nato sprejel zakon.

—V Ročinju pri Kanalu so zaprli Antona Kamenščka. Njegov brat Severin Kamenšček, trgovski pomočnik je pod ključem že mesec dni. V Gorici je policija aretirala Jožefa Kamenščka, ki je imel gostilno na Korzu. Ta je bratranec prvih dveh. Gostilno je dala policija zapreti. V Ročinju so orožniki pri Kamenščkovih izvršili strogo preiskavo. Vzrok aretacij ni povsem znan. Imenovani so baje napravili nedeljski izlet v Trst, kjer so se dali slikati držeč v rokah motiko in srp. Policija je to smatrala za protidržavno manifestacijo in je aretirala okoli 25 Slovencev; v zaporu so ostali samo štirje, med temi Severin Kamenšček. Kakor rečeno, sta bila te dni aretirana še ostala dva Kamenščka. — Nadalje je goriška policija aretirala dva slovenska trgovska pomočnika v Gorici, in sicer Ivana Lebana in Jožefa Lebana, oba iz Žab na Tolminskem. Na Grahovem ob Bači so fašistična oblastva zaprla Ivanu Rejcu gostilno iz razloga, ker se kot Slovenec ni hotel vpisati v fašistovsko stranko in ni dopustil, da bi mu fašisti spremenili ime v Rezi. Njegov sin dijak Zorislav je bil januarja radi osumljenja proti italijanke propagande aretiran kot "črni brat;" pozneje je goriška policija na Mussolinijev ukaz "črne brate" sicer izpustila, vendar so bili vsi izključeni iz šole. "Črni bratje," sami mladi dijaki od 13. do 18. leta, so po zatrdilu goriške policije nameravali razstreliti solkanski most in dom fašistične mladinske organizacije "Balilla" v Gorici.

—o—

ONIM, KI GREDO Z AVTOMOBILOM V KANADO

Ker gre vsako leto mnogo naših ljudi z avtomobilom v Kanado, jim bo morda dobro služilo par podatkov, ki jih tukaj navajamo glede takega potovanja.

Kdor misli ostati v Kanadi samo 24 ur, zadostuje, ako pri prehodu preko meje izroči kanadskemu obmejnemu uradniku licenčno karto (State licence card) od svojega avtomobila. Ko se vrne v 24 urah, dobi to karto nazaj.

Kdor pa namerava ostati dlje dni, mora na kanadski strani časa v Kanadi, od dveh do 60 izpolniti gotov formulat v duplikatu. Enega obdrži kanadski obmejni urad, enega pa turist. Pri povratku nazaj, izroči turist duplikat kanadski oblasti. Avtomobilist se lahko vrne po isti poti, kjer je šel preko meje, ali pa kje drugje, kakor to želi in nima v tem oziru nobenih sitnosti.

Ako želi turist ostati v Kanadi več kot 60 dni, mora prositi za podaljšano dovoljenje s tem, da predloži carinskemu uradniku kjerkoli dovoljenje, ki ga je dobil pri prehodu čez mejo.

Kdor želi ostati z avtomobilom v Kanadi dlje kot šest mesecev, mora izpolniti posebno tozadevno formo in položiti bond za dvojno carinsko vrednost avtomobila. Kdor pa hoče bivanje v Kanadi podaljšati nad šest mesecev z avtomobilom, mora to javiti carinskemu uradu v Ottawi, ker sicer mu lahko zaplenijo avtomobil.

V Kanado se sme vzeti puško, ribarsko orodje, čolne, šotore, priprave za taborenje, fotografske aparate itd., ako se javi te predmete kanadskemu carinskemu uradniku pri prehodu. Ako so ti predmeti za osebno rabo turista, bo moral položiti v denarju tako vsoto, kot je carinska vrednost za isti predmet. Pri prehodu nazaj v Zedinjene države, mu kanadska oblast isto vsoto povrne.

Vsak turist sme prinesti iz Kanade zlatnine in drugih stvari, ki jih je nakupil v Kanadi, za $100 vrednosti, ne da bi plačal za to kaj carine.

—o—

SKRIVNOSTNA BOLEZEN

Leta 1445 je izbruhnila za časa vojne med Rihardom III. in Henrikom VII. v Angliji neka nova bolezen, ki je bila dotlej nepoznana in je čez 100 let zopet tako nenadoma izginila, kot je prišla. Danes jo poznamo le še po imenu. To je bila takozvana "angleška potna bolezen." Ta bolezen je napadla človeka brez posebne napovedi: začel se je tresti, po nogah in rokah ga je začelo srbeti, potem ga je začela boleti glava in postal je grozno zaspan. Srce je razbijalo po prsih kot kovaško kladivo in začel se je potiti po vsem životu in v silni oslabelosti je bolnik umrl. Smrt je navadno nastopila v 24 urah.

Ta bolezen je zlastni napadala močne možake srednje starosti. Otroci in starci so bili varni pred to boleznijo. Ta bolezen je zbruhnila v Angliji petkrat, nazadnje leta 1551, in tisoče in tisoče najkrepkejših moških je takrat pomrlo. Leta 1529 se je pojavila ta bolezen tudi na evropski celini, najprej v Hamburgu, kjer je v 14 dneh umrlo 2,000 oseb. Potem se je bolezen razširila po vsej Nemčiji in je takrat vsega skupaj podleglo tej bolezni 30,000 ljudi.

Zadnjih 359 let pa je ta bolezen popolnoma izginila. Toda ni pa izključen njen zopetni pojav, ker se je že zgodilo, da je kaka nalezljiva bolezen, ki je za nekaj časa popolnoma prenehala, se zopet nenadoma pojavila.

—o—

* 55 kaznencev v Oroville zaporih, California, je zbolelo na zastrupljenju.

* V jezeru Bourhet, Francija, je včeraj vtonilo 5 oseb.

VIŠARSKA POLENA

Spisal
NARTE VELIKONJA

"Prav," je dejala Franca, "tvojih pravic ne jemljem, jaz samo zahtevam, da si zjutraj na mestu! In če nisi na mestu, da potem ne tepeš živine!"

In se je obrnila in šla.

"Kakšen veter?' se je osupel vprašal ter zmirom prišel na isti odgovor: "To jo grize, da sem še fant in da me zvečer ni doma!"

In sta čez dan molčala. Okopavali so krompir. Franca je parkrat pogledala k delavcem ter bila osorna in malobesedna kot nikoli.

Po večerji je molče vzel klobuk ter šel v trafiko. Matijec je še za hipec posedel pri mizi, Mohor pa krehaje lezel v izbo.

"Ali sta se skregala?" je vprašal Matijec počasi, boječ, da se ne zadene ob besedo, in s trepetom v srcu čakal odgovora.

"Nisva se; Prama mi je zjutraj udaril!"

"Franca, to ti povem, da ima Prama posebno na piki! In, Franca, to sem ti hotel povedati," je krehnil v zadregi, kakor da se mu je zaletelo, "glej, da tudi tebe ne bo! In če te, potem, potem. . ."

"Kaj potem?" je vprašala Franca, ko so jo Matijčeve besede stresle do mozga.

"Potem, potem sem jaz tu!"

"Ti, ko sem ti to naredila?" so se ji ulile solze na lice. "Ti, Matijec! Le nikar ne misli tega, se bom že branila in ti se ne smeš spuščati z njim. Bog ve, kaj bi nastalo iz tega! Če te smem prositi in če ga res vzamem, potem si to izbij iz glave! Poznaš ga! Močnejši je in mlajši je!"

"Močnejši je in mlajši je!" je v mislih pokimal za njo ter zlezel vase. Kakor da ga je oplazila z bičem, so se mu zdele te njene besede.

"Da, močnejši je in mlajši!" je počasi vstajal z ognjišča. "To je tisto, o, to je tisto! Jaz pa sem že star ter mi sive lasje na sencih. In se mi že hrbet upogiba. O, mlajši! Kako da sem to pozabil, starec prismojeni. Rožnivenec v roke in ne ženitev." In je kratko polglasno brez vsake druge besede voščil lahko noč ter med očenašem, ki ga je molil med razpravljanjem, mešal svoje misli: "Siviš že in hlače ti mahedrajo okoli kolen — odpusti nam naše dolge — — — —"

In se je zamislil ter se pozabil prekrižati in legel s prekrižanimi rokami pod glavo ter stokal od strašne bolečine, ki mu je rila v srcu: "To je tisto: mlajši je, in ti, oveli preužitkar, ki imaš samo kot pri hiši in se ti že roka trese, da si mleko polivaš po hlačah, ti si se ji ponujal za moža. Še za varuha te ne mara!"

In je slišal še zunaj govorjenje, ki ga ni razločil.

"Gluh si tudi že; kot otrok si razumel vsako besedo."

In je slišal, da je gospodinja šla spat, zapehnila vrata v veži in je slišal Tinetove stopinje proti skednju.

"Stopinje pa le slišim!" se je razveselil, a nato vstal in videl, da je šipa ubita v oknu. "Zato slišim!"

"Da bi bil slišal, če bi si bila voščila lahko noč, pa si nista. Če sta si šepetaje," je ugibal ter ni mogel zaspati.

Tine se je bil koj vrnil iz trafike ter sedel, kjer je prej sedel Matijec. Franca je imela objokane oči in ruto potegnjeno globoko na čelo. Hlapec je zvil cigareto ter si jo prižgal na ogorku.

"Kaj ti je?" je vprašal čez dolgo.

"Nič!" je odvrnila Franca.

"Nekaj ti pa je vendar!"

"Sam dobro veš!"

"Kaj naj vem?"

In sta molčala.

Čez dolgo je začela Franca.

"Ali si že odločil?"

"Kako odločil?"

"Radi oklicev!"

"O, tisto radi oklicev?"

"Da!"

"Tisto radi oklicev je sedaj na tebi!" se je zasmejal Tine "Ali sem jaz rekel, da ne?"

"Potem pa vedi, da ti ne prepišem grunta!"

"Da mi ne prepišeš grunta?" je povlekel besedo, kakor da ga je udarila.

"Da, jaz ne prepišem!"

"In jaz ne pojdem pisat oklicev!"

"Tudi prav!" je rezko in odločno dejala Franca in poteze okoli usten so se ji čudno zarezale, da se je Tine ves zmedel. ko jih je opazil.

"Tudi prav?" ga je skoraj vrglo z ognjišča. "Takšna kakršna si!"

"Takšna, kakršna sem!" je trpko dejala Franca in skleda ji je zaropotala v škaf, tako so jo zbodle te besede.

"In ljudje že vedo!" je navidez malomarno otresel pepel s cigarete.

"Da, ljudje že vedo, in Bog že ve!" je resno s strašnim kesanjem v duši dejala Franca.

"In oče že ve," je čez čas pristavila ter ga pomenljivo pogledala.

"Ta bi bil itak zvedel; silil me je, da morava iti snubit, pa sem mu nazadnje povedal, da sva že midva zgovorjena," se je opravičeval Tine. "In pijana sva bila. Saj besedo lahko prekličem, če ti je zdaj še neprijetno; pa ne vem zakaj, ko ne moreva skriti. Za skrivanje je že prekesno!"

"Da, že prekesno!" je poudarila; "in Matijec tudi ve!"

"Temu nisem povedal!"

"Njemu sem povedala jaz sama!"

"Njemu si povedala ti sama?"

"Ko me je zasnubil!" mu je ostro pogledala v oči.

"Takšno, kakršna si?" se je zasmejal Tine.

Franco je zaskelelo v dno srca, toliko da ni omahnila od bolečine, ki jo je zbodla v prsih.

"Snubil me je! Ah ti ni dovolj? Da, snubil me je, tudi potem, ko sem mu povedala. In snubil brez grunta in — brez Matevževe mešetarine!" je opreznila vanj.

Tinetu je padla cigareta iz rok.

"Brez grunta in brez Matevževe njive?" je povlekel.

"Jaz sem rekla, da brez Matevževe mešetarine, ne njive," je zagrabila za besedo in roke so se ji tresle od strašnega sramu in gnusa, ki ji je plal v srcu. "O njivi si se izdal ti sam! Da, brez Matevževe njive, če hočeš!"

"Jaz ne vem . . ." se je lovil Tine.

"Ne laži!" je siknila Franca. "In samo zato, ker hočem, da bo imel otrok pošteno ime, ti pravim, premisli; še v teku jutrišnjega dneva premisli, če ne. vzamem Matijca!"

In mu je pokazala vrata.

"Vražji Matijec!" je siknil, ko je stal pred skednjem. "Vse mi je pokvaril!"

In je stisnil pesti, kakor da lomi železo.

Franca pa je padla v temi sredi sobe na kolena:

"O, ti Gospod, ki nisi pustil vreči kamenja na grešnico, daj meni moči, da prenesem pokoro, ki si mi jo naložil. Samo za to milost te prosim, ti Usmiljeni, ti Pravični!"

In ko se je naplakala, se je napravila, prisluhnila vase in čutila rahel utrip pod srcem. Kako strašno razodetje ji je planilo v dušo!

"Utripa!" se je bolno nasmehnila. "Trpljenju in muki utripa. Moji sodbi utripa, moji sodbi utripa!"

Čudno čustvo jo je prevzelo, bolečina in sladkost, obup pred bodočnostjo in pričakovanje; le strahu, strahu, tiste strašne bojazni pred očitki sveta, tiste bojazni, ki jo je morila zadnje tedne, tiste ni bilo v srcu.

"Naj se zgodi, kar hoče; vse za pokoro! Samo Matijca, tega človeka, ki bi se vrgel iz usmiljenja pod kolesa, samo Matijca ne smem vreči v to pokoro!"

20.

Klančarka je prišla z loncem po vodo na Mohorjev vodnjak. Na roki je držala Janezka, ki je tlačil z obema rokama v usta košček suhe krušne skorje ter mosljal, da so se mu sline cedile po debelom podbradku. Ženska se je trudila, da bi z eno roko pognala vitlo, a ji je vselej po prvem zamahu padlo vedro nazaj v vodo.

"Čisto brez moči sem še!"

In je položila Janezka med dva hloda na tla.

"Kam polagaš otroka?" se je zgražal Matijec, ki je bil pripeljal gare sveže detelje s polja.

Zadnje dni se je vršil v Matijcu čuden preobrat. Prej ponosni, obzirni in oprezni Matijec, ki je včasi s polzavednim zadovoljstvom in škodoželjnostjo gledal, kako se peha v bedi in pomanjkanju Klančarka v borni bajti, ko bi bila lahko kaj več, če bi bila počakala Matijca, da se vrne iz vojne. Oprezni in bahati Matijec, ki se je bil vinjen toliko spozabil, da jo je bil prenesel čez zid in si pri tem mislil, da bi jo bil 'na rokah lahko zmerom nosil,' Matijec, ki se je France ogibal, da bi 'ne trpelo ime hiše,' ki se mu je zdelo nizko govoriti s hlapcem, Matijec, ki se je zavedal, da je Mohorjev, ta Matijec se je čudno tajal po zadnjem pogovoru s Franco.

"Da mu kure ne izkavsajo skorjo in oči! Kakšna mati si ti!"

In je v naglici pobral otroka s tal.

"Tu le sedi, Janezek!" ga je posadil na kup detelje na gare.

"Ali pestuješ, Matijec?" je vprašala Kosmačka, ki je prav tisti hip stopila čez prag. "Pa Meti pestuješ!" je poudarila zlovešče.

"Meti pomagam!" je zardel ter stopil k vodnjaku. "Le pusti, saj ne moreš; primi rajši otroka, da ne pade!"

In je natočil lonec vode, ne da bi se zmenil za Kosmačko, ki je s prekrižanimi rokami zrla prizor.

"Nesti tudi ne boš mogla!" je dejal, videč, da ji Janezek leze z desnice. "Čakaj, da ti pomorem!"

In je pustil gare ter nesel lonec čez pot.

"Kakšen mož si ti!" je kregal Klančarja, "pustiš ženo, da se ti tako trudi!"

"Saj je nisem jaz poslal! Ženska je ženska. Ali mar kaj posluša in uboga? Kaj ti veš, Matijec!"

"I, potem pa sama pazi!" jo je pokaral. "Tegale imaš, že zaradi njega pazi!" je vščipnil otroka v lice in odšel, ne da bi poslušal Klančarja.

"Bog plačaj, Matijec!"

"Samo srce ga je!" je zmajal z glavo ter nasajal motiko, "Njemu bi tudi privoščil takegale sina!"

"Če bi Franca ne bila slepa!"

"Prav to sem mislil!" je pritrdil. "Pa Bog ve, morda pa se le zgodi!"

Kosmačka pa je ta čas pripovedovala možu:

"Kar za hlapca ji je in ne le za pestunjo, zdaj ji je še vodo nesel. Kakor da se je vanjo zagledal!"

"Kaj praviš?" je vprašal Matevž.

"Da se je vanjo zagledal?"

"Zagledal? V kaj bi se zagledal, kakor smrt je. Jeseni ne bo učakala!"

(Dalje prihodnjič.)

—o—

DNEVNE VESTI

Dve novi plošči Columbia družbe

Columbia družba je te dni zopet poslala v javnost dve novi slovenski plošči. Za eno sta pela Mr. Frank Plut in Mr. Louis Belle, in sicer "Oj deklice povej mi to!" ter "Ko na planine." Vsi vemo, da imata gg. Belle in Plut krasne glasove, toda na tej plošči pa doni njiju pesem izvanredno čisto in blagoglasno. V resnici je to petje slast poslušati. Rojakom prav toplo priporočamo, da si nabavijo to ploščo. Za drugo ploščo sta pa peli Mary Udovich in Josephine Lausche-Welf. Prva pesmica je "Ne bom se možila," druga pa "Nezvesta, bodi zdrava!" Vajeni smo lepih plošč, za katere pojeti Udovich in Lausche-Welf toda ta najnovejša njuna plošča je pa pravi biser. Ako se oglasite pri Mr. Anton Mervarju, 6919 St. Clair Ave. vam bo rad postregel s temi ploščami.

Španska vlada je dala aretirati kardinala

Madrid, 15. junija. Primas španske države, kardinal Segura, nadškof v Toledo, je bil danes prijet od španske vlade in zaprt v neki samostan. Vlada namerava naperiti proti njemu obtožnico.

Policija je naredila pogon na komuniste

Buenos Aires, 15. junija. Včeraj je policija naredila pogon v hiše kakih 200 komunistov, ki so pripravili načrt za revolucijo. 120 oseb je bilo aretiranih.

WTAM postaja

WTAM radio postaja v Clevelandu mogoče ne bo dobila obnovitve licence za radio razpošiljanje. Postaja je prekršila gotova pravila radio komisije in bo za to kaznovana.

Drzen rop

Preteklo nedeljo je en sam bandit prišel v znani Regnatz restavrant na zapadni strani mesta. V prostorih je bilo osem strežnikov in kakih 30 gostov, in bandit je vse skupaj ustrahoval ter odnesel $400.00.

MALI OGLASI

Ženska
išče hišno delo ali gospodinjstvo. Kdor ima kaj naj vpraša na 18714 Muskoka Ave. (142)

Candy prodajalna
je naprodaj. Proda se po zelo nizki ceni. Za naslov se pozve v uradu tega lista. (142)

V najem
se odda dvoje stanovanj, vsako po 4 sobe, kopališče. Poleg nove cerkve sv. Vida. Pozve se pri Jos. Soršek, 6026 St. Clair Ave. Tel. Eddie 8438. (141)

V zameno
Kot naplačilo se vzame lot, ki je prost bremen, v Euclidu, za trgovski prostor s stanovanjem zadaj. Vprašajte na 907 E. 67th St. (141)

Stanovanje
se odda v najem, 5 sob. Tudi garaža na razpolago. 1217 Addison Rd. Pozve se na 6424 Spilker Ave. (142)

Zamenja se za lot
hiša za dve družini. Nahaja se v bližini Jugoslov. društvenega doma na Recher Ave. Vprašajte pri La Salle Realty, F. J. Turk, 830 E. 185th St. Tel. KEnmore 3425.
(June 13. 16. 19.)

MESO! MESO!
Vedno velika zaloga svežega in suhega mesa. Prijazna postrežba in zmerne cene.
MARTIN FRANK
St. Clair-106th St. Market
GLenville 5994

DOBER PREMOG!
Točna postrežba!
The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD
Stari Cimpermanovi prostori
HEnderson 5798
FRANK ARKO, zastopnik

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

iz poljščine prevel
DR. RUDOLF MOLE

(Nadaljevanje)

"Ali si bil tak zaupnik? Čemu zardevaš? Vsak dan? Kako vsak dan?"

"Ker je vedela, da sem ji bil vdan in sem ji izkazal nekaj uslug. To se bo pokazalo iz nadaljnjega pripovedovanja, a sedaj je treba začeti od začetka. Gospodje morda ne veste, da me ni bilo v Kejdanih takrat, ko je prišel knez in pripeljal ono gospodično v Tavroge. Zakaj se je to zgodilo, ne bom ponavljal, ker so različno govorili o tem, edino to lahko povem, da so koj pri prihodu vsi opazili, da je knez zelo zaljubljen."

"Da bi ga Bog kaznoval!" je zakričal Kmitic.

"Prirejale so se zabave, kakršnih do tedaj ni bilo, turnirji in lov na prstane. Marsikdo bi mislil, da so najmirnejši časi, medtem pa so prihajala vsak dan pisma, prihajali so poslanci od elektorja, od kneza Januša. Vedeli smo, da je knez Januš obkoljen od gospoda Sapiehe in konfederatov in da prosi za Boga pomoči, ker mu grozi pogin. Mi nič! Na meji elektorjevi stoje pripravljene čete, kapitani prihajajo z vojsko, toda na pomoč ne gremo, ker se knezu ni mudilo od gospodične."

"Torej radi tega ni prišel Boguslav bratu na pomoč?" se je oglasil Zagloba.

"Da. Isto je govoril Paterson in vsa okolica njegova. Nekateri so zabavljali radi tega, drugim pa je bilo prav, da propadajo Radzivili. Sakovič je v knezovem imenu opravljal javne posle, odgovarjal na pisma in se je posvetoval s poslanci, knez pa je mislil le na to, kako bi priredil kako zabavo, bodisi kako konjsko dirko ali pa lov. Denar — on, skopuh — je trosil na vse strani, ukazal posekati gozdove na miljo daleč, da bi imela gospodična lepši razgled z oken, z eno besedo, trosil ji je cvetje pod noge in jo je tako sprejemal, kakor bi bila švedska kraljica; bolje bi je ne mogel. Mnogi so jo pomilovali radi tega, ker so govorili: 'Vse to se godi v njeno pogubo, ker knez je ne oženi; naj pa jo le ujame za srce, jo zapelje.' Toda pokazalo se je, da to ni tako dekle, da bi jo mogel zapeljati tja, kamor ne hodi nedolžnost. Oho!"

"A kaj " je zakričal Kmitic in planil po konci. "To vem jaz bolje nego drugi!"

"Kako pa je sprejemala gospodična Bilevičeva to kraljevsko češčenje?" je vprašal Volodijovski.

"Izpočetka s prijaznim obrazom, toda videti ji je bilo, da nosi neko bol v srcu. Bila je na lovih, na maškeradah, pri dirkah in turnirjih, misleč, da so to navadne dvorske navade pri knezu. Toda kmalu je opazila, da je vse to radi nje. Nekoč se je zgodilo, da je želel knez, ki si je izmišljal razne igre, pokazati gospodični vojno: dal je zažgati blizu Tavrogov naselbino, pehota jo je branila, a knez napadal. On je res odnesel veliko zmago in sit hvale se vrgel, kakor pripovedujejo, pred gospodično na kolena in jo prosil ljubezni. Ne ve se, kaj ji je ponujal, toda od onega časa je nehalo njihovo prijateljstvo. Ona se je začela oklepati svojega strica, gospoda rosienskega mečnika, dan in noč, knez pa . . ."

"Ji je začel groziti?" je zakričal Kmitic.

"Kaj še? Preoblačil se je v grškega pastirja, v Filemona: posebni kurirji so letali v Kraljevec po modele pastirskih oblek, po vrvice in lasulje. On se je kazal obupanega, hodil pod njeno okno in igral na plunko. A rečem vam, gospodje, kar resnično mislim: to je bil vrag, ki je prežal na dekliško nedotakljivost in odkrito se lahko reče o njem, kar se govori v naši domovini o podobnih ljudeh: da so njegovi vzdihi napihnili že marsikatero deviško jadro, toda v tem primeru se je zares zaljubil, čemur se ni čuditi, zakaj dekle je bolj podobna boginji, kakor prebivateljici zemeljske doline."

Tu je Hassling vnovič zardel, toda gospod Andrej tega ni opazil, ker se je oprl ob boke od zadovoljnosti in ponosa ter pogledal z naravnost zmagovalnim pogledom na Zaglobo in Volodijovskega.

"Poznam jo, izkopana Diana, manjka ji le meseca v laseh!" je rekel mali vitez.

"Kaj Diana! Lastni psi bi lajali na Diano, če bi jo uzrli!" je zakričal Kmitic.

"Zato sem rekel, da se ni čuditi," je odgovoril Hassling.

"Dobro! Samo da bi ga jaz radi tega pripekal z malim ognjem; za to bi ga jaz dal podkovati s podkovami. . ."

"Daj mir vendar!" ga je prekinil Zagloba, "najprvo ga dobi, potem se pa izdivjaj, sedaj pa pusti tega viteza govoriti."

"Večkrat sem imel stražo pred njegovo spalnico," je nadaljeval Hassling, "in vem, kako se je premetaval po postelji, vzdihoval in govoril sam s seboj, stokal kakor od bolečin, tako ga je očividno pekla strast. Izpremenil se je zelo, shujšal: morda ga je tudi že začela mučiti bolezen, ki se ga je lotila pozneje. Vtem se je razširila po vsem dvoru vest, da se je knez spozabil že tako daleč, da se hoče ženiti. To je zvedela tudi kneginja Januševa, ki je stanovala s knežnjo v Tavrogih. Začeli so se prepiri, ker se je imel, kakor vam je znano, Boguslav oženiti s knežnjo Januševo, čim bi dosegla svoja leta. Toda on je bil že na vse pozabil, tako mu je bilo ranjeno srce. Kneginja Januševa se je razjezila in odpotovala s hčerko v Kurlandijo, on pa je zasnubil gospodično Bilevičevo še isti večer."

"Zasnubil?!" so začudeno zavpili Zagloba, Kmitic in Volodijovski.

"Da! Najprej jo je zasnubil pri gospodu mečniku rosienskem, ki ni bil manj osupel in ni hotel lastnim ušesom verjeti, ko pa se je naposled prepričal, se ni mogel pomiriti od radosti, zakaj to ne bi bila majhna čast za ves Bilevičev rod, če bi se združil z Radzivili; sicer je pravil Paterson, da je bila že itak nekaka zveza, toda davna in pozabljena."

"Nadaljuj!" se je oglasil Kmitic in se tresel od nepotrpežljivosti.

'Oba sta torej hitela h gospodični z vso pozornostjo, ki je navadna v takih primerih. Ves dvor se je tresel. Prišle so slabe novice od kneza Januša, prečital jih je le Sakovič, sicer se pa ni nihče brigal zanje, kakor tudi ne za Sakoviča, ker je padel v nemilosti radi tega, ker je odsvetoval poroko. A med nami so govorili nekateri, da to ni prvikrat, da se ženijo Radzivili s šlahčankami, da si je v tej ljudovladi vsa šlahta enaka, a bilevičevski rod sega v rimske čase. To so tudi govorili oni, ki so se hoteli že takrat prikupiti bodoči gospe. Drugi so trdili, da je to samo knezova zvijača, da bi mogel priti pri gospodični do tesnejše zveze (kakor se večkrat zgodi med zaročenci)in bi ji ob priliki odtrgal cvet devištva."

"Gotovo je bilo to! Nič drugega!" se je oglasil gospod Zagloba.

"Tudi jaz menim tako," je rekel Hassling, "toda poslušajte dalje. Ko smo tako ugibali med seboj na dvoru, se je naenkrat izvedelo kakor grom, da je gospodična presekala dvom kakor s sabljo, ker je kratko odrekla."

"Bog jo blagoslovi!" je zakričal Kmitic.

"Torej je kratko odrekla!" je nadaljeval Hassling. "Treba je bilo pogledati na kneza, pa se je poznalo. On, ki so se mu udale kneginje, ni prenesel odpora in je skoraj zblaznel. Nevarno se je bilo prikazati pred njegove oči. Vedeli smo vsi, da tako ne bo trajalo dolgo in da se bo knez prej ali pozneje poslužil sile. In res že drugi dan so zgrabili gospoda mečnika in ga odpeljali v Tilžo, že za elektorsko mejo. Isti dan je gospodična izprosila oficirja, ki je imel stražo pred njenimi vrati, naj ji da nabit samokres. Oficir ji tega ni odrekel, ker je bil šlahčič in častivreden mož in je čutil usmiljenje do nesrečne dame in občudovanje do njene krasote."

"Kdo je bil oni oficir?" je zaklical Kmitic.

"Jaz!" je odgovoril suho Hassling.

Gospod Andrej ga je tako tesno objel, da je mladi Škot, ki je bil še slaboten, zakričal od bolečine.

"Kaj za to!" je zaklical Kmitic. "Saj nisi ujetnik, marveč moj brat, moj prijatelj! Reci, kaj hočeš? Za Boga, povej, kaj hočeš?"

"Trenutek počitka!" je odgovoril sopeč Hassling.

In obmolknil je, stiskal je le roke, ki sta mu jih podojala Volodijovski in Zagloba. Naposled pa, ko je videl, da gore vsi od radovednosti, je nadaljeval:

"Opozoril sem jo tudi, o čemer so vsi vedeli, da je pripravljal zdravnik neko uspavajoče sredstvo. Vtem pa je postal ves strah brezpomemben, ker se je vmešal v zadevo Bog. Ta se je dotaknil kneza s svojim prstom, ga vrgel na bolniško postelj in ga držal mesec dni. Orjak, gospodje, toda upadel je tako, kakor bi mu kdo s koso noge odsekal, baš onega dne, ko se je hotel lotiti dekliške nedolžnosti. Roka božja, pravim, in nič več! Tudi on sam je mislil na to in se je prestrašil, morda se je v bolezni polegla strast, morda je čakal, da se mu povrnejo sile, dovolj, ko je ozdravel, jo je pustil pri miru in še celo dal poklicati mečnika iz Tilže. Res je, da je lahko zapustil postelj, vendar ni prenehala vročica, ki ga muči vsako noč. Res je tudi, da je kmalu po bolezni moral v boj pod Tikočin, kjer je bil poražen. Vrnil se je s še večjo vročico, potem pa ga je poklical k sebi elektor; a medtem je nastala v Tavrogih taka izprememba, o kateri je čudno in smešno govoriti, dovolj, da knez ne more tam več računati na zvestobo niti enega oficirja in dvorjana, izvzemši na zelo stare, ki ne izvedo in ne slišijo ničesar in se zato tudi ne brigajo."

"Kaj pa se je zgodilo?" je vprašal Zagloba.

"Ob času tikočinskega pohoda, še pred porazom pri Janovu, so ugrabili neko gospodično Ano Borzobohato Krasiensko in jo poslali v Tavroge."

"Vidiš ga vraga!" je zaklical Zagloba.

A gospod Volodijovski je začel bliskati z očmi in migati z brkicami naposled je rekel:

"Gospod vitez, ne pripoveduj o njej nič slabega, ker boš imel po bolezni opravila z menoj."

"Tudi če bi hotel, ne morem o njej povedati nič slabega; če pa je tvoja zaročenka, pravim, da slabo paziš nanjo, če pa je sorodnica, to jo preveč dobro poznaš, da bi mogel oporekati temu, kar bom povedal, dovolj, v enem tednu so se zaljubili v to gospodično vsi povprek, starejši in mlajši, a iz nobenega drugega vzroka, kakor da je streljala z očmi in se posluževala nekih čarovnij, o katerih pa ne morem več poročati."

"Ona! V peklu bi jo spoznal po tem!" je zamrmral Volodijovski.

"Čudovita stvar!" je govoril Hassling. "Saj ji je gospodična Bilevičeva enaka po lepoti, toda v njej je taka resnoba in nepristopnost, kakor v kaki kneginji, da si človek v občudovanju in češčenju ne upa niti dvigniti oči, kaj še, da bi imel upanje kaj doseči pri njej. Sami lahko priznate, da so različna dekleta, nekatera so kakor starodavne vestalke, druga pa taka, da jo le pogledaš, pa bi že hotel. . ."

"Gospod!" je rekel grozeče gospod Mihael.

"Ne razburjaj se, gospod Mihael, ker govori resnico!" je rekel Zagloba. "Sam se plaziš pred očmi, a da je zapeljiva, si že sam stokrat povedal."

"Pustimo to stvar!" je rekel Hassling. "Hotel sem samo gospodi razložiti, zakaj so se zaljubili v gospodično Bilevičevo le nekateri, ki so bili zmožni oceniti njeno resnično neprimerno popolnost, (tu je Hassling zopet zardel), a v gospodično Borzobohato skoraj vsi. Kakor mi je Bog mil, kar smeh me je lomil, zakaj godilo se je prav tako, kakor bi bila padla kuga na srca. In prepirov in dvobojev se je nakopičilo, kakor bi mignil z očesom. In čemu? Zakaj? Zakaj tudi to lahko potrdim, da ni bilo niti enega, ki bi se bil mogel pohvaliti, da mu je vračala ljubezen; le toliko, da je vsak slepo verjel, da bo prej ali slej on prvi kaj dosegel."

"Ona je, kakor bi jo naslikal!" je iznova zamrmral Volodijovski.

"Zato sta se obe gospodični močno vzljubili," je nadaljeval Hassling, "da ne napravi druga brez druge nobenega koraka, da gospodari sedaj gospodična Borzobohata v Tavrogih, kakor sama hoče. . ."

"Kako to?" ga je prekinil mali vitez.

"Ker gospodari nad vsemi. Sakovič sedaj ni odšel na vojno, ker je tako zaljubljen, a Sakovič je absoluten gospodar na vseh knežjih posestvih. Z njim pa gospodari gospodična Ana."

"Tako je torej zaljubljen?" je vprašal zopet Volodijovski.

"In ima tudi največje upanje, ker je sam vsega zmožen."

"In imenuje se Sakovič?"

"Kakor vidim, si ga hoče gospod dobro zapomniti!"

"I . . . seveda!" je odgovoril gospod Volodijovski mirno, a je pri tem tako vražje migal z brkima, da so Zaglobo kar spreletели mravljinci.

"Da, hotel sem še to pripomniti," je rekel Hassling, "če bi ukazala gospodična Borzobohata Sakoviču, naj izda kneza in omogoči njeni tovarišici beg, mislim, da bi to storil brez obotavljanja; toda kolikor vem, napravi ona to za Sakovičevim hrbtom, morda njemu na jezo . . . kdo ve . . . dovolj, neki oficir, moj rojak, samo ne katolik, mi je zaupal, da je že pripravljen odhod gospoda mečnika in obeh gospodičen, da so potegnili tudi oficirje v zaroto . . . to pa se ima zgoditi v kratkem. . ."

Tu je začel Hassling težko dihati, ker se je zmučil in se je boril z zadnjimi močmi.

"To je torej najvažnejše, kar sem vam imel povedati!" je pripomnil naglo.

Volodijovski in Kmitic sta se prijela za glavi.

"Kam nameravajo zbežati?"

"V puščavo in po puščavi se preriniti v Bielovežo . . . Duši me! . . ."

Daljši razgovor je prekinil prihod Sapiehovega ordonančnega oficirja, ki je vročil Volodijevskemu in Kmiticu po četrtinko papirja, štirikrat vpognjenega. Jedva je razvil Volodijovski svojo, se je takoj oglasil:

"Povelje, da takoj zasedemo pozicije za jutršnje delo."

"Ali slišite, kako grme topovi?" je zaklical Zagloba.

"No, jutri, jutri!"

"Uf! Vroče je!" je rekel gospod Zagloba. "Slab dan za naskok . . . Naj vrag vzame tako vročino. Mati božja . . . Marsikdo bo jutri vkljub vročini mrzel, toda ne oni, ki se zatečejo k tebi, zavetnica naša . . . Ali grme topovi! . . . Prestar sem za naskok, odprto polje je nekaj drugega."

Vtem se je pokazal nov oficir med vrati.

"Ali je tu gospod Zagloba?" je vprašal.

"Da!"

"Na ukaz njegovega veličanstva kralja ostane gospod jutri pri njegovi osebi."

"Ha! Hočejo me obvarovati pred naskokom, ker vedo, da se stari takoj zažene, samo da zatrobijo trombe. Dobri kralj se me je spomnil, zato ga ne bi hotel užaliti, toda če vzdržim, ne vem, zakaj če se me prime volja, todaj pozabim na vse in se zadrevim naravnost v dim . . . Taka je pač moja narava! . . . Dober gospod! . . . Ali slišite, že se glase trombe ter kličejo vsakega na svoje mesto! No! Jutri! Jutri! . . . Bo imel tudi sv. Peter opravila; že si mora pripraviti svoje knjige . . . V peklu so tudi že pripravili za Švede kotle s svežo smolo za kopel! . . . Uf! Uf! jutri! . . ."

XIV.

Dne 1. julija je bila med Povonzkami in obzidjem, ki se je pozneje imenovalo Marimont, velika maša, katere se je udeležilo zbranega duha deset tisoč vojakov. Kralj se je zaobljubil, da sezida za primer zmage cerkev na čast najsvetejši Devici. Po njegovem zgledu se je zaobljubil vsak po svojih močeh, dostojanstveniki, hetmani, vitezi, še celo prosti vojaki, ker ta dan je imel biti dan zadnjega naskoka.

Po maši je krenil vsak poveljnik k svojemu oddelku. Gospod Sapieha se je torej postavil nasproti cerkve sv. Duha, ki je stala takrat za obzidjem; ker pa je bila ključ do trdnjave, so jo Švedje zato močno utrdili in natrpali z vojaštvom. Gospod Čarnecki je imel nalogo napadati Gdanski dom. Zadnja stena tega poslopja je tvorila del obzidja; kakor hitro bi se predrla, je bilo mogoče dospeti v mesto. Podlaški vojvoda Peter Opalinski je nastopal z Velikopolanci in Mazuri od Krakovskega predmestja in Visle. Kraljevi polki so se postavili nasproti vratom Novega mesta. Ljudi je bilo toliko, da, skoraj več, kolikor je bilo dostopa do zidov. Vsa ravan, vse okoliške predmestne vasi in livada — vse je bilo zalito z ljudskim morjem, za katerim so se belili šatori, za šatori so bili vozovi, da se je izgubljal pogled v sinji daljavi, preden je vtegnil doseči konec tega mravljišča.

Vse te čete so stale popolnoma pripravljene, z orožjem naprej in z nogo, potisnjeno naprej za beg, pripravljene, da se zakade vsak hip proti prelomom, ki so jih napravili težki topovi, zlasti zamojski. Topovi niso prenehali grmeti niti za hip; naskok pa se je zategnil le radi tega, ker so čakali na zadnji odgovor Wittembergov na list, ki mu ga je poslal veliki kancler Koričinski. Ko pa je prijezdil okoli poldneva oficir z zanikajočim odgovorom, so zaigrale okoli mesta usodne trombe in pričel se je naskok.

Kronske čete pod hetmani, čete Čarneckega, kraljevi polki, pehota gospoda Zamojskega, Litvini pod Sapieho in črnovojniki so planili kakor narasel val proti obzidju. A z obzidja so se spustili proti njim trakovi belega dima in ognjeni izmeti: težki in manjši topovi, možnarji in puške so zagrmele obenem; zemlja se je stresla v svojih temeljih. Krogle so mesile to človeško gnečo, orale v njej dolge brazde, toda ona je bežala naprej in drla k trdnjavi, ne oziraje se na ogenj in smrt. Oblaki smodnikovega dima so zakrili solnce.

Udaril je torej vsak z vso silo tje, kjer mu je bilo najbližje; torej hetmani od vrat Novega mesta, Čarnecki na Gdanski dom, gospod Sapieha z Litvini na cerkev sv. Duha, a Mazuri in Velikopolanci od Krakovskega predmestja in Visle.

Ti zadnji so imeli najtežje opravilo, ker so bile vse palače in hiše ob Krakovskem predmestju izpremenjene v trdnjave. Toda ta dan je prevzela Mazure taka vojna strast, da se ni mogel nihče upreti njihovemu pritisku. Jemali so torej v naskoku dom za domom, palačo za palačo, bili so se v oknih, v vratih, na stopnicah ter pobijali posadko.

Ko so vzeli eno poslopje, že so se vrgli, še preden se jim je osušila kri na rokah in obrazih, na drugo in iznova se je razvil boj na nož in iznova so dirjali naprej. Tovariši so tekmovali s črnovojniki, črnovojniki s pehoto. Še pred napadom so jim ukazali, naj nesejo pred seboj snope še nedozorelega žita, da bi se zaslanjali pred kroglami, toda oni so v bojni strasti in navdušenju pometali od sebe vse zaslone, deroč z golimi prsi. V krvavi bitki so vzeli kapelico carov Šujskih in sijajno palačo Koniecpolskih. Švede v manjših poslopjih, v magnatskih hlevih, v vrtovih ob Visli so pomendrali do zadnjega moža.

(Dalje prihodnic.)

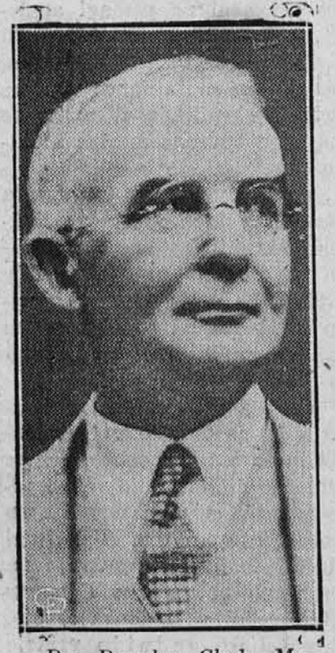

Dr. Douglas Clyde McIntosh, profesor na Yale univerzi je prosil za podelitev državljanstva Zed. držav, toda mu je bilo to odklonjeno, ker ni hotel izjaviti, da bi šel pod orožje, ako bi stopile Zed. države v vojno.

Eugene F. Goodwin, ki je v Clevelandu zanetil 75 raznih požarov v zadnjih sedmih mesecih. Vzrok za svoje uničevalno delo je navedel ta, ker je bil sam brez dela, je hotel, da tudi drugi ljudje trpe.